

POEZIJA

Tomaž Šalamun

Nove pesmi

Riva

Ribiške mreže visijo iz ust velikanov,
tvoje oči, flamingo in prsati sivi bok.
Žerjavi ropajo parnike. Po stopnicah navzgor:

"V kabine!" Kravam visijo noge kot odlomljeni
zobje glavnika. Iskre bruhajo. Natararji
zaticajo diamante za prte in na Hvaru, pred

kinom, nekdo prosi, da bi lahko vrnil
denarnico, ki sem jo izgubil. Dikan je prišel
do Vere. Jaz pa iztrgal Branku sestro. Leta

pozneje, ko sva kadila Kent. "Kdaj boš
diplomiral. Po diplomu grem okrog sveta."
Črnci so treščili s palube džankija, ker je

uriniral, metle ni več dvignil. Sprl si se z
dedom. Nisi mogel več pisati. Preživel si,
ker je bil mraz. Navajen si hoditi po ledu.

Na Kreti dobi tvoja koža mehurje, na ogromnih
sivih kamnih, še toplih v decembru. Doktor
Jamnicki se vrača. Če kokoš zavežeš v mladosti,

ti taka ostane. Ne popikajo je strežnice.
 Ponoči hodi po parketu z vrčem na glavi. Pri
 nas ni slik. Stene so okrogle. Tvoji lasje

so žime. Che xe viniù da vicin, anche te ga
 crollà, tutta tua roba sporca. Mi? Chi te ga
 crollà? In potem nervozno dviganje pokrova

klavirja, bliskanje z očmi. Procesija ob
 sv. Rešnjem telesu, ogromni bicikli na splavih.
 Po drči na hlodu jezdi Jeti. Ashbery v

Cooper Union 1986: "And if you did/good that's
 fine, but if you did bad it don't make no
 difference, you're equal/same as the others,

and the devil don't give a shit who you are or
 whether your name has an umlaut to it." Flowchart,
 Carcanet, str. 100. Zato ne obvladaš cavallottov.

In pljuvanje in šal, no te capisci chi voga.
 Lepa, ampak se ne oblači prav. Kroglice, vrele
 kroglice požirajo za ta malega. Mâkar, kačč,

tu *Dio* che sii stabile. Meglio un succo di
 pompelmo. Pa spet Herme v Olimpiji, ukradena
 pižama na ladji v Pireju. Vrzi se na iglice.

Isolani, pesceccani. A ma nič. A ma tudi nič, če
bi. Chi te hodi po mleko? Xa te ga ciapà
 pumparice. Ma Dio, chi xe viniù sta sera. Dai,

dai, butta xo ciapin. Se je Hera maščevala
 in mu sevrla polento? Mozart, nič kaj plašen,
 niti odmaknil ni pogleda. Ubijamo angleške

kralje. Hranimo šaržerje. Lindi je oče pral
 denar od mafije. S povštrčkom hodi, piše
 Ghost money. Tisti skromni, tisti kot najbolj

tiho pišče pojé kubične metre sublimacije.
 Trik je, da daš starše šepati. Ali da poveš,
 da si prekravljal praznino, Vse, kar je belo.

Vse, kar je pršeče. Vse, kar se v zasneženih
gozdovih veže na Mediteran. Pri drugem jezeru,
koča za komponiste, eto, slišal, lani ga je

pičila muhe cece, ni se več vrnil iz Afrike.
Ta, ki je razlagal, da ni nič drugega, kot da
brizgamo ego, njegovo ime sem pozabil. Jaz

pa male krokodilčke na jezik, brez zgodbe.
Žuželke so špice. Skrivni dodatek človeških
las. Evo, če bi me smrt, bi ostala bela masa,

puding, ki bi se zanj stepli. Preskrba ni
problem. Kaj pa je potem problem? Brleče
lučke v Janitiu, fiziognomija iz Azije? Šine so

poteptali, roke izvlekli, v beneških zrcalih
zlizali spoj. No te xe vecio, te ghe dir'ia,
si, che te dir'ia. Mai da un lado. In atmosfera

kot pri Brecljih in Beblerjevih. Bogomile so
izginile in se poročile. To je naš jamboree. In ne
bomo utrgali nobenega cveta, vsi so zavarovani.

Nasilje in ljubezen

V verigi pridem. Kot serija števil, kot
jokanje rož. Belo telo na črnem podestu,
ne maram črne z rjavo. Se piš zvoka

avtomobila lahko razsuje kot piča za
kokoši? Sporočila si utirajo cesto. Kje
sem te zvezal? Kje ne priteka kri? V dveh

telesih si, kot v dveh skledah. Jaz sem
goba. Tablo zбриšem. Optični kabli, ogromne
rjave piramide, snemaj, ko se prebijajo

znamenja. Cvet kolabira, se posuši, pade,
kot bi zdrsnila bergla. Kdo se opredeljuje
v melasi? Kako hrana teši lakoto? Kako

forma: škure, od soli odpadel zid, fuga
med kamnoma na tlaku sporoča usedlino
tvoje dlani. Gondole. Na hrbtu so.

Golobica jih kljuva nežno. In ko vzdihuješ -
kot bi razpotegoval meh - vzdržal si
obliko. Pred smrtjo je v jami cukrer. Ne

motijo kičasti kamni lourdske matere božje
in bleščeča gladina asfalta pred Fatimo.
Glas je jasen. Glas je izoblikovan.

Turandot

Mehčalci. Roba da matti. Greenery.
Kaj si našel? Mi boš popisal, z vsemi
kostmi in pavi vred, s palačami, vsekanimi v

skalo, in krožniki juh na klavirju, ki jo s
strani hladi in srka narobe obrnjena
glava šahovskega konja in napis

In the name of my Father. Spomnim se,
kako me je ribič gledal, kako se je
vsakdo želel pogovarjati in spraševati,

vzhičeni so bili, ne ljubosumni.
Zato najdeš rdeče kovčke in te muhe
obletavajo v sanjah in prodirajo v melaso.

Same vzdržujejo oblak nad glavo, tisti
mat lesk škrlavcev, ki se vanj potopi ljudski
glas. Punčka je, teče za starši in jih nekaj

sprašuje. Jaz imam rad take terase, da
lahko z njih človeka vržem v morje in si
zamislím novega. Že si doživel pljusk

in zapolnitev prostora, ne bi te mogel na
prazno plašiti. Rajsko je čofotanje v
morju. Se spomniš razlike med prvič in

drugič? Kič je vse, kar ni hard. Z
glavo si visel dol in lopotal kot kak
zelen fižolček. Druge površine so pašniki,

ravno vse do tolmunov in mahu. Okrogel
je rob nebesnih teles. Bog nam daj vzglavje.
Čirimurcu: prsat oklep in tisto modro

mano, šuštenje, če si se pretihotapil skozi
vrata. Cvrčanje in metanje cmokov, plivkanje
jajc, ubitih na glavi, in kot vedno, nel

cuore del cattolicissimo, določevanje
nečakov za kardinale. Poljska je bila zmeraj
naša. Kako me je gledal koštrun v belih

hlačah. Boš šel tak h kralju, boš
šel tak h kralju? Ni mogel razumeti,
da sva dala skozi bolj divje procesije.

Večerja pred odhodom

Enica! Delitelj giba! Dve je rezget konja,
prašen oblak. Njim, mehkim, med usti
jagode in Njim, trdim, sinom plime. Enica

oblikuje drevesa, loge, svetlobo sonca v
uti, odpre padalo in ga izdihne. Težko
dihanje naredi lahko in ga namaže, od

in se s prsti dotikal belih sten. Pojedel je kockice
z biseri. S sredincem, kazalcem in prstancem je
pobrisal prah in vrtel posekano smreko v ogradi.

Jabolko

Nihče.

Vsak, ki ga sliši nihče, je na tapeti.

Vrvi v smotki.

Podstavi skledo pod kaplje.

Teše se.

Oblič je gospod Bog.

So curki v smrtonosnem gibanju?

Ali so to ležaji?

Kar smo pobrali kot jagode,

lemurje, česen, kobilice,

njihove svetle torbe na taških.

Ta podvojitev je dvojna.

Zemlji je bilo treba ustvariti

pesek in zdrob.

V svetlobi, ko klešeš v

jeziku, boš naredil

siamske dvojčke?

Koga boš potem naročil,

da bo odjedel pol in bo od

tvoje slasti eksplodirala

bomba? Ko bo mati Curie spet

prislanjala svoje kolo na

deske in si zobe izdrla iz

užitka?

Jablano?

Karter

O ribe v kosih, zaledenele praske zrna kave!
 Štruc, kruh, kegelj, špeh obročev.
 Kako si se mogel bati, da ti bom zares
 razbil glavo! Tako se reče. Mučene
 ljubim.
 Koža nas deli med danes in jutri.
 Rebra, kako vzdrži trebuh tako
 nizko spodaj, da se ne strga?
 Pusti na kamnu grozdje, jogurt in kruh.
 Se spomniš peric, ki so dvigale in
 tunkale belo perilo ob potokih?
 Čuvaji ob robu doline bliskajo. Kdo je
 dvignil avto kot kozarec šampanjca na
 pladnju tako visoko? Tvoje
 orbite so kamni frač, ki jih energija vrne.
 Si si prilastil nosače? Je to
 naenkrat procesija
 skakalcev, ki z
 bičanjem pridelujejo najin plato?
 Hrumijo žuželke. Nebo je papir za najine
 odtise. Točno tako, kot je pogledal
 skozi ribežnik tisti starček.
 Hudomušen je bil.
 Datum se je zapičil v stegno in
 zato so tu danes lončki medu.
 Mislim, da te bom konzerviral.
 Nosil po stopnicah s stegnjeno roko nad
 glavo do vrha zvonika in
 najprej malo obribal ob apno.
 Sledi poljskih miši?
 Vzel mero zvonu.
 Zaplenjen sem, rože jem.
 Ljubko, srečno in blaženo spi kanibal na rešetkah.
 Lampijon, balon in zrno kave je
 Kristusovo rjavo srce.

Obrat v kristalnem nebu

Ladja,
 listja ne smemo teptati.
 To so kockice.
 Kot ikre pingvina, stepa, stepa kuhinjsko
 krpo. Krogle za balinati: buf!
 Ječa, ki v njej ždiyo mesarji na soli.
 Predali se odpirajo,
 orehovi predali so glasni.
 Listja ne smemo teptati.
 Pod njim je listje civilizacije.
 In ko dvigneš gazo, dobiš dva svetova,
 splužiš mesto pod mestom.
 Pod Ljubljano je še enkrat večji bok,
 po tleh so sive žabice.
 Če roke skleneš nad vratom,
 jih sklene Ljubljanica.
 Pod zemljo so rudniki srebra.
 Sprale so jih divje soteske.
 In maline in borovnice in
 mumije v nišah.
 Doma.